

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος Λ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1809	Ἐπέτειος ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως Τετάρτη 29 Μαΐου 2013	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

Γιατί ἔπεσε ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία;

«Ἐὰν μὴ Κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην ἠγγρύπνησεν ὁ φυλάσσων» (Ψαλμ. 126,1)
«Μνήσθητι, Κύριε, ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν· ἐπίβλεψον καὶ ἰδέ τὸν ὄνειδισμόν ἡμῶν. Κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλλοτρίοις, οἱ οἴκοι ἡμῶν ξένοις. Ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν... Ἐδιώχθημεν, ἐκοπιάσαμεν, οὐκ ἀνεπαύθημεν... Οἱ πατέρες ἡμῶν ἤμαρτον, οὐχ ὑπάρχουσιν· ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέσχομεν... Ἔπεσεν ὁ στέφανος ἡμῶν τῆς κεφαλῆς· οὐαὶ δὴ ἡμῖν, ὅτι ἡμάρτομεν» (Θρ. Ἱερ. 5,1-2,5,7,16)

Τίποτε, ἀγαπητοί μου, δὲν εἶνε τυχαῖο στὸν κόσμο. Οὔτε μιὰ σταγόνα νεροῦ οὔτε ἓνα φύλλο ἀπὸ τὰ δέντρα δὲν πέφτει χωρὶς κάποια αἰτία. Κάθε πράγμα ἢ γεγονὸς ἔχει τὴν αἰτία του. Ὁ νόμος τῆς αἰτιότητος εἶνε παγκόσμιος. **Ἡ αἰτία ἐπιφέρει ἀποτέλεσμα**, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα προϋποθέτει αἰτία, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα γίνεται αἰτία ἐνὸς νέου ἀποτελέσματος. Δημιουργεῖται ἔτσι μιὰ μακρὰ ἀλυσίδα ἀπὸ αἰτίες καὶ ἀποτελέσματα, πού ἐλάχιστοι μόνο κρίκοι τῆς εἶνε ὄρατοί· οἱ ὑπόλοιποι κρύβονται ὅπως οἱ κρίκοι μιᾶς ἀλυσίδας πού ρίχνεται στὰ βαθειὰ τῆς θαλάσσης.

Οἱ ἄνθρωποι ἐρευνοῦν γιὰ νὰ βροῦν τὰ βαθύτερα αἴτια. Ἀξιέπαινη ἢ ἔρευνα τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὄχι σπάνια ἢ ἔρευνα γιὰ νὰ βρεθῇ ἢ αἰτία ἀποτυγχάνει· ὁ νοῦς τῶν ἐπιστημόνων πλανᾶται, λοξοδρομεῖ, πέφτει σὲ λαβύρινθο ἀμφιβολιῶν καὶ βγάζει **σφαλερὰ συμπεράσματα**, πού δὲν δίνουν τὴν εἰκόνα τῆς πραγματικῆς αἰτίας τῶν γεγονότων. Πόσοι π.χ. ἀσθενεῖς δὲν πεθαίνουν κάθε χρόνο ἀπὸ κακὴ διάγνωση; ἢ βαθύτερη αἰτία τῆς ἀσθενείας τους, παρ' ὅλη τὴν ἔρευνα τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, δὲν ἀνακαλύφθηκε· ὡς αἰτία θεωρήθηκε κάτι ἄλλο, ἄσχετο μὲ τὴν ἀσθενεία τους. Μία κακὴ ἐρμηνεῖα γεγονότων γίνεται πηγὴ συμφορῶν.

Ἔτσι λοιπὸν καὶ προκειμένου γιὰ τὴν **αἰτία πού προκάλεσε τὴν πτῶσι τοῦ Βυζαντίου**.

Ἀπὸ ὅσα μαρτυροῦν αὐτόπτες καὶ αὐτήκοι βγαίνει τὸ συμπέρασμα, ὅτι «ἢ ἀπερίγραπτη ἐκείνη συμφορὰ δὲν ἐπῆλθε μόνη τῆς· ἦταν ἀποτέλεσμα μιᾶς γενικῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ ἔθνους, ὅτι κυρία αἰτία δὲν ἦταν τόσο ἡ

δύναμι τοῦ κατακτητοῦ ὅσο οἱ ἁμαρτίες πού πλημμύρισαν τὸν πολιτικό, κοινωνικό καὶ ἰδιωτικό βίον» (Νικηφόρος Καλογεράς μτφρ.). Πράγματι ἡ Πόλις καὶ μαζί τῆς ἢ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἔπεσε **γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν κατοίκων τῆς**.

Μπορεῖ ὁ μαθητῆς τῆς **σχολῆς τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ** (σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία μόνο ὁ οἰκονομικὸς παράγων εἶνε ἐκεῖνος πού ρυθμίζει τὴν ἐξέλιξι τῶν κοινωνιῶν), νὰ μᾶς εἰρωνευθῇ γιὰ τὴν ἀφελῆ, κατ' αὐτόν, ἐρμηνεῖα πού δίνουμε. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος πού ἀποκλείει ἀπὸ τὴν ἱστορία τὴν ὑπαρξὶ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ παράγοντος καὶ ἀποδίδει τὰ πάντα στὴ συστολῆ ἢ διαστολῆ τοῦ στομάχου καὶ Θεὸ ἔχει τὴν ὕλη, αὐτὸς μυωπάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ δῇ τὰ ἀπώτερα αἴτια καὶ τοὺς παράγοντες ἐκείνους πού ἢ ἐπίδρασί τους στὴν ἐξέλιξι τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν εἶνε τεραστία. Πίσω ἀπὸ τὴν ὕλη κρύβεται τὸ πνεῦμα. Πίσω ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους ὑπάρχουν οἱ ἠθικοὶ νόμοι, πού ἢ μὲν αὐστηρῆ τήρησί τους ἐπιφέρει τὴν κοινωνικὴ ἀκμὴ καὶ πρόοδο, ἐνῶ ἢ ἀσύστολη παράβασί τους ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες καὶ τὸ λαὸ ἐπιφέρει τὴν ἐξασθένησι, τὸν ἐκφυλισμὸ καὶ τὸν ὀλοκληρωτικὸ ὄλεθρο τῶν ἔθνων.

Ἔνα μικρὸ ἔθνος, πού οἱ πολῖτες του ζοῦν μὲ φόβο Θεοῦ κ' εἶνε πρόθυμοι νὰ ἀκοῦνε καὶ γρήγοροι καὶ δραστήριοι στὸ νὰ ἐφαρμόζουν τοὺς ἠθικοὺς νόμους του, εἶνε ἀδύνατον νὰ νικηθῇ, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἐχθρὸς πού τοῦ ἐπιτίθεται διαθέτῃ δεκαπλάσιες καὶ εἰκοσαπλάσιες δυνάμεις· διότι ἓνας πιστὸς δοῦλος τοῦ Θεοῦ θὰ καταδιώξῃ χίλιους ἀπίστους καὶ ἀσεβεῖς (Δευτ. 32,30. 1ῆσ. Ναυτῆ 23,10). **Ἔχει μαζί του σύμμαχον τὸν Κύριον!** Ποιὸς ἄλλος μεγαλύτερος σύμμα-

χος υπάρχει από αυτόν; Αντιθέτως ένα μεγάλο έθνος, που οί πολίτες του εΐνε καθημερινοί παραβάτες τών ήθικών νόμων και φρικτοί ύβρισται τής θείας μεγαλωσύνης του Δημιουργού και ζοϋν μιὰ ζωή άρπαγής και άκολασίας, τὸ έθνος αυτό θα καταρρεύση. Τίποτε δέν θα μπορέση νὰ του προσφέρη ὁ πιὸ ισχυρὸς έξοπλισμός, οί πλωτοί κολοσσοί στη θάλασσα, τὰ ύπερφρούρια στὸν άέρα, τὰ τεχνητὰ τείχη στην ξηρά. Για' κείνον που φοβάται τὸ Θεὸ ὁ ἴστος τής άράχνης γίνεται φρούριο άπόρθητο, ένώ για τὸν άσεβῆ, τὸν άναιδῆ περιφρονητῆ τών έντολῶν του Κυρίου, θα έρθη στιγμή που και τὰ χαλύβδινα τείχη που τὸν προστατεύουν θα γίνουν πιὸ άδύναμα κι άπό ἴστο άράχνης, ξερῆ καλαμιὰ που καίγεται μ' ένα σπύρτο. Τίποτε δέν πρόκειται νὰ σώση τὸν ύπερήφανο άσεβῆ, τὸν άμετανόητο λαό. "Ὅπως λέει ὁ Κύριος με τὸ στόμα του προφήτου Ὁβδιού, «*Εάν μετεωρισθῆς ὡς άετὸς και εάν ανά μέσον τῶν άστρων θῆς νοσιάν σου, εκείθεν κατάξω σε*», δηλαδή: "Αν ύψωθῆς σάν άετὸς κι αν στήσης τῆ φωλιά σου ανάμεσα στὰ άστρα, άπό 'κεἶ θα σὲ κατεβάσω" (Ὁβδ. 4).

Ὁ Θεὸς δέν στέκεται σάν ένας άπαθῆς θεατῆς τής ἱστορίας τών ανθρωπίνων πραγμάτων. Εΐνε ὁ **δίκαιος Κριτῆς**. Φαίνονται τὰ ἴχνη του δια μέσου τών σελίδων τής παγκοσμίου ἱστορίας. Διαβαίνει άμείβοντας τὴν άρετή, τιμωρώντας τὴν κακία, και άπ' τὸ πικρὸ ἢ άπειρη Σοφία του ξέρει νὰ βγάξη τὸ γλυκὺ· άπ' τὴν κοπριά τὰ εϋωδιαστὰ άνθη τής ειλικρινουῆς μετανοίας και ἱερᾶς κατανύξεως, κι άπό τὴ δουλεία του 1453 νὰ βγάξη τὸ ήρωικὸ 1821.

* * *

Κάθε χρόνο, άγαπητοί μου, με άφορμῆ τὴν επέτειο του θλιβεροῦ γεγονότος τής άλώσεως τής Κωνσταντινουπόλεως, ἄς μελετοῦμε σοβαρὰ τὴν ἱστορία και, βλέποντας ὅτι ἡ κυρία αἰτία τής συμφορᾶς εκείνης ἦταν ἡ άμαρτία που έπλεόνασε, **ἄς άντλήσουμε πολύτιμα διδάγματα**. Τὰ παθήματα τών προγόνων ἄς γίνον μαθήματα για μᾶς. Τὸ ένα, που πρέπει νὰ έλκύση άμέριστη τὴν προσοχή κλήρου και λαοῦ, εΐνε τοῦτο· ὅλοι έμεἶς που κατοικοῦμε τὴ μαρτυρικῆ αὐτῆ γωνιά του κόσμου, «που φτάσαμε στὰ τέλη τών αἰώνων» (Α' Κορ. 10,11), αν άγαποῦμε τὸν Κύριο, ἄς τηροῦμε τὶς έντολές του, ἄς «*άποστυγῶμεν τὸ πονηρόν*» ἄς άπεχθανώμαστε δηλαδή τὸ κακό (Ρωμ. 12,9) ὅπουδήποτε κι αν τὸ συναντήσουμε· συγκεκριμένα δηλαδή, νὰ μισοῦμε δυνατὰ τὴ θεομπαξία, τὴ σιμωνία, τὴ βλασφημία, τοὺς ὄρκους, τὴ φιλοδοξία, τὴν άρπαγή, τὴν άκολασία, τὴν κακῆ

έπιθυμία, τὴ φιλαργυρία, «*τὴν πλεονεξίαν, ἣτις εΐστιν εἰδωλολατρία*» (Κολ. 3,5). Αὐτὰ τὰ πάθη έγιναν οί νεκροθάφτες τής Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας. Αὐτὰ στάθηκαν οί ισχυρότεροι σύμμαχοι του κατακτητοῦ. Χωρὶς τὴ δική τους βοήθεια ποτέ ὁ Μωάμεθ ὁ Β' δέν θα έμπαινε στην Πόλι, ἢ σημαία του σταυροῦ θα κυμάτιζε στὸν τροῦλλο τής Άγίας Σοφίας, και διαφορετικῆ θα ἦταν ἡ εξέλιξι τών γεγονότων.

* * *

Ἄδελφοί Ἑλληνες! Μὲ πόνο ψυχῆς και δάκρυα σᾶς προσφωνῶ κατὰ τὴ θλιβερῆ αὐτῆ επέτειο. Ἄς βάλουμε τὸ χέρι στην καρδιά κι ἄς ρωτήσουμε καθέννας τὸν εαυτό του κι ὁ ένας τὸν άλλο· **Ζῆ μέσα μας ἡ ὀρθῆ πίστι, ἡ ανυπόκριτη άγάπη στὸν Κύριο και τὸν πλησίον;** Ἄν εΐνε μαζί μας ὁ Κύριος, τότε ἡ πατρίδα μας θα εΐνε άπόρθητο φρούριο. Ἄν ὅμως πλήθυνε ἡ άνομία, πάγωσε ἡ άγνή άγάπη, νεκρώθηκε ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, ύψώθηκαν ανάμεσά μας ξένοι βωμοί, νέα εἰδωλα του ψευτοπολιτισμοῦ, τότε νέα συμφορὰ, μεγαλύτερη σὲ βάθος και έκτασι άπό τὴν άλωσι τής Κωνσταντινουπόλεως, θα πέση στὸ ταλαίπωρο έθνος μας. Ὁ «*Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται*», δέν έμπαίζεται (Γαλ. 6,7). Εΐνε «*πῦρ καταναλίσκον*», φωτιά που κατατρώει (Δευτ. 4,24-9,3. Ήβρ. 12,29). Κανέννας έξυπνος οικονομικὸς συνδυασμός, καμμιὰ συμμαχία με ξένα κράτη δὲ θα μᾶς σώση, αν άπιστοῦμε και νεοειδωλολατροῦμε και βλασφημοῦμε καπηλικῶς τὰ θεἶα. Ἰστοὸ άράχνης ύφαίνουμε, ένα λεπτὸ καλάμι θα μᾶς διαλύση.

Ἄδελφοί Ἑλληνες! Ἄπο μᾶς, ὅσο υπάρχει άκόμη καιρός, έξαρτᾶται ἡ άποτροπῆ μιᾶς νέας συμφορᾶς. **Ἐμπρός μας σήμερα βρίσκονται «ἡ ζωῆ και ὁ θάνατος»** (βλ. Δευτ. 30,19. Σ. Σειφ. 15,17)· ἡ ζωῆ μαζί με τὸ Χριστό, ὁ θάνατος μακριὰ από τὸ Χριστό. Ἄς εκλέξουμε τὴ Ζωῆ τὴν άθάνατη. Ἄς γευθοῦμε τὴν άθάνατη Ζωῆ, τὸ Χριστό, κοινωνώντας μαζί του με λόγια, με έργα και με τὰ μυστήρια. Ὁ Χριστὸς νὰ πηγαῖνη μπροστὰ και νὰ ὀδηγῆ. Ὁ Χριστὸς ἄς βασιλεύση μέσα στην καρδιά μας. Αὐτὸς ἄς ρυθμίξη τὴν άτομικῆ, τὴν οικογενειακῆ και τὴν έθνικῆ μας ζωῆ. Αὐτὸς και μόνο νὰ εΐνε ὁ Θεὸς μας· τὸ ὄνομά του ἔχουμε επικαλεσθῆ· εκτὸς από αὐτὸν δέν ξέρουμε άλλον. Ἄν προσπέσουμε εμπρός του με **μετάνοια νινευιτικῆ** ζητώντας τὸ άπειρο ἔλεός του, τότε υπάρχει έλπίδα, έλπίδα ὄχι άπατηλή, ὅτι ἡ πατρίδα μας άπ' τὸ σκοτάδι θα βγῆ σὲ νέο φῶς, θα δῆ καλύτερες ἡμέρες, και σάν ὀρθρινὸ άστέρη θα λάμπη πάλι ανάμεσα στους λαοὺς Ἄνατολῆς και Δύσεως!

(†) **ἐπίσκοπος Αύγουστίνος**